

NGHIÊN CỨU, HỌC TẬP PHONG CÁCH SINH HOẠT CỦA CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

NGUYỄN CÔNG NINH
Trường Đại học Nguyễn Huệ

Ngày nhận bài: 22/03/2022; Ngày phản biện, biên tập và sửa chữa: 30/03/2022; Ngày duyệt đăng: 11/04/2022

ABSTRACT

President Ho Chi Minh's lifestyle came from a philosophy of life, in which humility, simplicity, and love are the standards. It is an invaluable asset that he left to the Vietnamese people. Studying the lifestyle of President Ho Chi Minh is a necessary requirement for every university cadre and lecturer in the current period.

Key words: Style, study, daily life, simplicity, lecturer.

Phong cách Hồ Chí Minh là những đặc trưng giá trị, mang đậm dấu ấn Chủ tịch Hồ Chí Minh, gắn liền với nhân cách mẫu mực, trí tuệ lỗi lạc, đạo đức trong sáng của Chủ tịch Hồ Chí Minh, với tư cách là một vĩ nhân, một nhà văn hóa kiệt xuất. Đó là một phong cách vừa dân tộc vừa hiện đại, vừa khoa học vừa cách mạng, vừa cao cả, vừa thiết thực. Theo Giáo sư Đặng Xuân Kỳ "Mỗi người đều có một cuộc sống riêng, được thể hiện trong phong cách sinh hoạt hay phong cách sống thường ngày - từ ăn, mặc, ở... Cuộc sống riêng của Chủ tịch Hồ Chí Minh đã hòa làm một với sự nghiệp mà Người đã hiến dâng tất cả cho dân, cho nước, cho sự nghiệp giải phóng dân tộc, giải phóng xã hội và con người".

Cùng với sự nghiệp, tư tưởng, đạo đức thì phong cách sinh hoạt là một phần tạo nên sự toàn vẹn, tầm vóc vĩ đại của danh nhân văn hóa, anh hùng giải phóng dân tộc. Người mãi mãi là tấm gương sáng cho các thế hệ người Việt Nam học tập, noi theo, để phấn đấu vì sự nghiệp xây dựng xã hội dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh góp phần làm cho thế giới ngày càng tốt đẹp. Đã có không biết bao nhiêu lời thán phục phong cách sinh hoạt của Chủ tịch Hồ Chí Minh, lúc còn sống cũng như khi Bác đã ra đi. Phong cách sinh hoạt của Chủ tịch Hồ Chí Minh xuất phát từ một triết lý nhân sinh là lấy khiêm tốn, giản dị, đức độ, yêu thương con người làm chuẩn. Đó là sự giản dị, thanh đạm, thanh cao trong sinh hoạt hàng ngày; đó là cách sống chừng mực, điều độ, ngăn nắp, yêu lao động, rất quý trọng thời gian, không ham muốn danh lợi riêng cho mình; đó là tình thương yêu con người quyện với tình yêu thiên nhiên tạo nên tình thần lạc quan của người chiến sĩ, kết hợp chặt chẽ với những rung động say mê của một tâm hồn nghệ sĩ. Là lãnh tụ của dân tộc nhưng đời sống vật chất của Người cũng như đại đa số của người dân bình thường. Trong đó, sự giản dị, thanh cao luôn là vấn đề cốt lõi, xứng đáng cho đội ngũ giảng viên trong các nhà trường hiện nay học tập và noi theo.

Phong cách sinh hoạt giản dị, thanh cao của Chủ tịch Hồ Chí Minh được nhân dân Việt Nam và nhân dân thế giới ngưỡng mộ, một tác giả nước ngoài đã viết rằng: Cuộc sống giản dị của Chủ tịch Hồ Chí Minh và sự gần gũi với nhân dân là đặc trưng cho tình yêu đối với đất nước của một con người đã trở thành huyền thoại ngay trong cả cuộc sống đời thường của mình. Những yếu tố góp phần làm nên huyền thoại ấy bắt đầu từ những việc bình thường nhất, mà các chứng nhân sinh thời của Bác đã đúc kết như sau:

Trong giai đoạn kháng chiến chống thực dân Pháp, Bác Hồ sống và làm việc trên chiến khu Việt Bắc, Người luôn luôn giữ một nếp sống giản dị và thanh bạch. Đất nước giải phóng, hòa bình lập lại, trở về Thủ đô, là Chủ tịch nước nhưng Bác vẫn giữ nếp sống ấy. Là Chủ tịch Nước nhưng Bác chỉ ở trong ngôi nhà sàn nhỏ. Trang phục của Người cũng hết sức giản dị. Trong những lúc làm việc ở nhà, Người thường mặc bộ quần áo bà ba lụa Hà Đông màu nâu, đi đôi guốc gỗ. Khi tiếp khách, đi công tác, Người thường mặc bộ quần áo ka ki bốn túi và đi đôi dép cao su. Trong sinh hoạt hàng ngày, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn đặt cho mình một kỷ luật chặt chẽ và khoa học. Người thường đọc báo chí, bản tin trước giờ làm việc, đánh dấu các bài cần chú ý để tiện việc theo dõi, trao đổi ý kiến và sử dụng khi cần thiết. Những

công việc trong ngày, trong tuần, trong tháng - từ việc họp hành, làm việc với các đồng chí lãnh đạo chủ chốt hay phụ trách các bộ, ban, ngành, tiếp khách trong nước và quốc tế đến việc viết báo, đọc và trả lời thư từ, đi thăm cán bộ, nhân dân các địa phương, cơ sở, xem phim, xem văn nghệ... đều được Người bố trí một cách hết sức hợp lý, chủ ý sao cho tốn ít thời gian, ít làm phiền đến cơ sở mà lại có hiệu quả nhất.

Bác ăn thanh đạm và vẫn giữ khẩu vị quê hương Nghệ An: dưa, cà, cà quả kho đường khô và chắc. Mỗi tuần Bác nhịn ăn chiều thứ năm. Không ai hỏi Bác tại sao, nhưng anh em đoán Bác muốn đồng cam cộng khổ với nhân dân lao động đang sống khó khăn. Bữa sáng Bác ăn cháo hoặc phở. Buổi trưa Bác ăn hai miếng bát cơm với dưa và vài quả cà để cùng vào một chiếc đĩa con. Một đĩa thịt nhỏ xào và một bát canh chua. Khi dọn mâm mời Bác thường phải để thêm một bát con thừa. Vào ăn Bác dự liệu nếu ăn không hết thì Bác san canh sang bát con ấy để về sau người khác còn dùng được. Ăn xong tự Bác xếp lại đĩa to, đĩa con, bát to, bát con, để gọn trong mâm, đẩy lòng bàn lại. Đồng chí phục vụ chỉ còn việc bê cả mâm đi. Bữa cơm chiều cũng tương tự như bữa cơm trưa.

Bác thường xuyên chú ý rèn luyện sức khỏe, tập thể dục thể thao trong mọi điều kiện, hoàn cảnh, những môn thể thao Bác rèn luyện cũng đơn giản mà hiệu quả như đi bộ, luyện võ, bóng chuyền... Bác đặc biệt yêu thiên nhiên đến mức một cành cây gãy Người cũng xót, cây bụi mọc bên bờ ao bị sâu Bác cũng không cho chặt bỏ, chỉ vì phải mấy chục năm mới có được một cây to bóng mát như thế, Bác đã bày cho các đồng chí phục vụ cách chữa cho cây khỏi sâu. Ngôi nhà sàn của Bác khi xây Bác không cho phép dùng loại gỗ quý để xây mà chỉ dùng những cây thông thường. Bác còn phát động trồng cây gây rừng, phủ xanh đồi trọc và phát động Tết trồng cây. Trong mọi sinh hoạt Bác rất gần gũi với với nhân dân và những người xung quanh, khi ăn cơm Bác không ngồi ở bàn dành riêng cho mình mà Bác xuống ngồi ăn cùng các đồng chí phục vụ, khi đi thăm nhân dân Bác mặc đồ như lão nông, ngồi ở bất kỳ nơi nào thuận tiện cho nhân dân để nói chuyện, có khi là bên vệ đường, khi là bờ ruộng, khi gặp thiếu nhi Bác cùng vào vòng tròn vui chơi với các cháu... Suốt cuộc đời, Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ có một ham muốn tột bậc, hướng tới mục đích cao nhất. Người nói với đồng bào cả nước: "Tôi chỉ có một ham muốn, ham muốn tột bậc là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành"(1). Người luôn quan tâm lo lắng để thực hiện những mong muốn cho nước, cho dân, từ độc lập, tự do cho dân tộc đến đời sống của mỗi gia đình không ngừng được cải thiện, nâng cao.

Phong cách sinh hoạt giản dị, thanh cao của Bác không phải có để tạo nên một vỏ bọc bề ngoài cho "thầy gần gũi" với mọi người, mà nó xuất phát từ tình đạo đức nhân văn trong con người của Bác, Bác không cho phép mình ăn ngon, mặc đẹp, hưởng thụ khi nhân dân còn nghèo khổ, thiếu thốn. Bác sống giản dị, thanh đạm, làm việc không mệt mỏi chỉ với một mục đích là làm sao cho "ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành". Bác cũng mong muốn làm sao cho nhân dân từ ăn no, mặc ấm phải đi đến ăn ngon mặc đẹp, đời sống của mỗi người, mỗi gia đình phải không ngừng được cải

thiện, nâng cao. Tuy nhiên Bác cũng khuyên chúng ta phải ít ham muốn về vật chất: “Do chủ nghĩa cá nhân mà sinh ra đòi hỏi hưởng thụ, đãi ngộ. Người ta ai cũng muốn ăn ngon mặc đẹp, nhưng muốn phải cho đúng thời, đúng hoàn cảnh. Trong lúc nhân dân ta còn thiếu thốn mà một người nào đó muốn riêng hưởng ăn ngon mặc đẹp, như vậy là không có đạo đức”(2). Những tệ nạn như tham nhũng, hối lộ, bè cánh, tranh giành địa vị, vơ lợi ích về cho những người thân trong gia đình, họ hàng... đều xuất phát từ những ham muốn vật chất mà Bác đã chỉ ra từ rất sớm. Đối với cán bộ, giảng viên Bác căn dặn, “Cán bộ Đảng, cán bộ chính quyền không phải làm quan cách mạng, ăn trên ngồi trốc. Cán bộ Đảng cũng như cán bộ chính quyền, ngay cả Bác là cán bộ cao nhất đều là đày tớ của nhân dân, phải hết lòng hết sức phục vụ nhân dân, phải cần, kiệm, liêm, chính. Muốn thế phải gần gũi nhân dân, khuyến khích nhân dân, lãnh đạo nhân dân”(3).

Ngày nay, khi đất nước chúng ta đang trong thời kỳ đẩy mạnh CNH-HĐH, đời sống vật chất, tinh thần ngày càng được nâng lên đó cũng chính là nguyện vọng của Bác. Việc ăn, ở, sinh hoạt hàng ngày cũng cần phải hợp thời thế, chúng ta có thể mặc đẹp, lịch sự, nhưng không trái với thuần phong mỹ tục của người Việt Nam. Chúng ta có điều kiện tham gia các hoạt động vui chơi, giải trí nhiều hơn, nhưng việc vui chơi, giải trí, sinh hoạt hàng ngày của mỗi cán bộ, giảng viên chúng ta phải thật sự lành mạnh, hữu ích. Trong sinh hoạt đời thường, chúng ta cần thể hiện sự giản dị gần gũi quần chúng, phù hợp với đời sống của đại đa số người dân.

Để làm được điều đó, mỗi cán bộ, giảng viên phải học tập Bác bắt đầu từ những việc nhỏ hàng ngày. Tự điều chỉnh, sửa chữa những thói hư, tật xấu của bản thân và mạnh dạn, thẳng thắn góp ý xây dựng đồng chí, đồng đội trên tinh thần đoàn kết cùng nhau tiến bộ... Sống trong sạch, giản dị, hòa đồng, gần gũi với nhân dân, xóm giềng, sẵn sàng giúp đỡ người dân khi họ cần, lắng nghe nguyện vọng của nhân dân, đề xuất lãnh đạo giải quyết những vấn đề chính đáng cho nhân dân. Có trách nhiệm với cộng đồng, biết thương yêu, chia sẻ với những hoàn cảnh khó khăn bất hạnh. Cùng nhân dân trong khu phố, tổ dân phố tham gia các phong trào của địa phương phát động, nhất là đóng góp chăm lo cho người nghèo khó. Trong sinh hoạt hàng ngày từ ăn, mặc, ở, đi lại... phải tiết kiệm phù hợp với hoàn cảnh hiện tại của đất nước.

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH...

(Tiếp theo trang 16)

ương) nhằm xây dựng Quân đội “Cách mạng, chính qui, tinh nhuệ, từng bước hiện đại” mà Nghị quyết Đại hội VII xác định và Đại hội VIII, IX, X, XI, XII của Đảng tiếp tục khẳng định, XIII tiếp tục bổ sung hoàn thiện “có số lượng hợp lý, với chất lượng tổng hợp và sức chiến đấu cao”(2). Đặc biệt đối với cán bộ, học viên cần tiếp tục quán triệt và thực hiện nghiêm túc các nghị quyết, chỉ thị của cấp trên, nhất là Nghị quyết Đại hội XII, XIII của Đảng, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ Quân đội lần thứ XI và nhiệm vụ được giao. Tập trung đổi mới toàn diện, xây dựng đơn vị vững mạnh về chính trị, tư tưởng và tổ chức; nâng cao năng lực lãnh đạo toàn diện, sức chiến đấu của các tổ chức đảng, chất lượng đội ngũ cán bộ, đảng viên; mẫu mực về nề nếp chính qui, chấp hành kỷ luật, an toàn về mọi mặt.

Việc tìm hiểu và quán triệt tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh về kỷ luật quân sự có ý nghĩa lý luận và thực tiễn sâu sắc, có tác dụng to lớn, thiết thực góp phần bồi dưỡng cho cán bộ, học viên, chiến sĩ, công nhân viên bản chất cách mạng và những phẩm chất, nhân cách cao đẹp “Bộ đội Cụ Hồ”. Phần đầu trở thành người cán bộ ưu tú của Đảng, của Quân đội, có phẩm chất đạo đức tốt, năng lực hành động giỏi, ý thức tự giác chấp hành kỷ luật nghiêm, xứng đáng với truyền thống quân đội nhân dân Việt Nam anh hùng.

Để nâng cao chất lượng rèn luyện và chấp hành kỷ luật của học viên ở các nhà trường quân đội theo tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh về kỷ luật quân sự, cần thực hiện tốt một số vấn đề cơ bản sau:

Một là, lãnh đạo, chỉ huy các cấp cần quán triệt và thực hiện đúng, đầy đủ về công tác quản lý, rèn luyện và chấp hành kỷ luật. Thường xuyên làm tốt công tác giáo dục chính trị, tư tưởng cho học viên, đặc biệt đẩy mạnh công tác giáo dục, tuyên truyền pháp luật của Nhà nước và kỷ luật của Quân đội, thông qua các hoạt động giáo dục chính trị và ngày pháp luật ở đơn vị, thông qua hoạt động công tác, học tập và rèn luyện hàng ngày. Đồng thời thực

Ngoài ra, mỗi người phải thường xuyên luyện tập thể dục thể thao để nâng cao sức khỏe của mình.

Như vậy, phong cách sinh hoạt đời thường của Chủ tịch Hồ Chí Minh là biểu hiện của tình thương yêu con người, là đạo đức cần - kiệm - liêm - chính, tạo nên nét thanh cao và sự vĩ đại của một nhà hiền triết, một bậc thánh nhân thế kỷ XX. Trong giai đoạn hiện nay, cần tiếp tục đẩy mạnh tuyên truyền, giáo dục về tư tưởng, đạo đức, phong cách của Chủ tịch Hồ Chí Minh, trong đó có phong cách sinh hoạt của Người; qua học tập, mỗi cán bộ mới hiểu rõ hơn giá trị của phong cách sinh hoạt của Chủ tịch Hồ Chí Minh, từ đó liên hệ với bản thân, nhận thức rõ hơn sự cần thiết phải học tập và làm theo phong cách Chủ tịch Hồ Chí Minh, mỗi tổ chức đảng và cán bộ, giảng viên đề cao ý thức tự giác tu dưỡng, rèn luyện, thể hiện cụ thể trong suy nghĩ và thực hiện công việc hàng ngày, trong quan hệ với nhân dân, đồng chí, đồng nghiệp, góp phần đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và các tệ nạn tham nhũng, tiêu cực, lãng phí, thực hiện tốt Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII, khóa XIII) về xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Cùng với sự nghiệp, tư tưởng, đạo đức của Chủ tịch Hồ Chí Minh, phong cách sinh hoạt là một phần tạo nên sự toàn vẹn, tầm vóc vĩ đại của danh nhân văn hóa, anh hùng giải phóng dân tộc. Người mãi mãi là tấm gương sáng cho các thế hệ người Việt Nam học tập, noi theo, để phấn đấu vì sự nghiệp xây dựng xã hội dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh và cho thế giới ngày càng tốt đẹp. Với những ý nghĩa sâu sắc đó: Phong cách sinh hoạt giản dị, thanh cao của Chủ tịch Hồ Chí Minh, sẽ luôn sống mãi trong lòng dân tộc, trong sự nghiệp Cách mạng và trong suy nghĩ của mỗi người cán bộ, giảng viên chúng ta.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- (1) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 15 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.627.
- (2) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 10 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.589.
- (3) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 11 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.113.

hiện có hiệu quả các nghị quyết, chỉ thị, qui định của cấp trên và các văn bản hướng dẫn của cơ quan chức năng về xây dựng chính qui và chấp hành kỷ luật Quân đội, pháp luật Nhà nước.

Hai là, phát huy tốt vai trò tích cực, chủ động, tinh tiên phong gương mẫu và sự đoàn kết thống nhất cao trong lãnh đạo, chỉ huy đơn vị, trong đội ngũ cán bộ, đảng viên các cấp; nhất là vai trò của cán bộ đại đội, trung đội, tiểu đội trong quản lý, giáo dục, rèn luyện học viên chấp hành điều lệnh, điều lệ của Quân đội, pháp luật Nhà nước.

Ba là, duy trì nghiêm các chế độ học tập, huấn luyện, rèn luyện, sinh hoạt trong ngày, trong tuần; quản lý chặt chẽ học viên trong ngày nghỉ, giờ nghỉ, kết hợp các hoạt động vui chơi, giải trí lành mạnh trong các đơn vị học viên.

Bốn là, thường xuyên quan tâm sâu sát đến cán bộ, học viên, chiến sĩ, công nhân viên, nắm bắt kịp thời diễn biến tư tưởng, giải quyết dứt điểm và ngăn chặn những trường hợp đáng tiếc xảy ra.

Năm là, kịp thời xử lý các vụ việc vi phạm kỷ luật nhanh chóng, nghiêm minh, chính xác, đúng tính chất, mức độ của vụ việc trên cơ sở điều lệnh quản lý bộ đội. Đồng thời quan tâm, giúp đỡ, động viên, tạo điều kiện thuận lợi để học viên vi phạm phấn đấu tiến bộ.

Thực hiện vận dụng tốt tư tưởng nhân văn Hồ Chí Minh trong xây dựng và rèn luyện kỷ luật quân sự, đòi hỏi mỗi học viên phải không ngừng học tập, rèn luyện nâng cao trình độ, kiến thức về mọi mặt, nhất là kiến thức về pháp luật và điều lệnh kỷ luật của Quân đội. Từ đó xây dựng lòng tin, trách nhiệm, tinh tự giác cao tu dưỡng, rèn luyện, phấn đấu vươn lên của người quân nhân cách mạng, để tự hoàn thiện nhân cách “Bộ đội Cụ Hồ”, hoàn thiện phẩm chất, nhân cách và năng lực chỉ huy đảm bảo hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ trên cương vị công tác sau này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- (1) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 7 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.483
- (2) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu Toàn quốc lần thứ XIII, tập 2, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.133.